

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Catechismvs, Dat is, De Christelijcke leeringhe/ in
maniere van t'samen-sprekinghe tusschen den Meester
ende den Discipel**

Coster, Franciscus

T'Antvverpen, 1607

Van schandael ende bergargheringe.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39385

M. Magh-men dat wel doen, als dat niet en can gheschieden sonder den aen-comer te quetsen oft te dooden?

D. Jae't / alster gheenen anderen middel en is om te ontgaen: hoe wel dat som-tijds soude moghen gheraden wesen (als wy in de gratie Gods zijn) liever seluer te steruen / dan eenen anderen die in eenen quaden staet is / te dooden.

M. Wie sondighen noch teghen dit ghebodt?

D. Die sonder wettighe maght ende redene / deur hun seluen / oft deur eenen anderen / hun eyghen / oft eens anders lichaem dooden / quetsen / oft eenigh-sins hinderen / deur slaen / steken / smyten / quaedt toe-sien / onwetentheydt van hun-lieder conste / deur quaden raedt / mederijnen / dzancken / venijn / toouerije / valsche ghetupghenisse / onrechtveerdigh vonnis oft sententie: de waerheydt die ons bekent is / niet willen ghetupghen / oft pemanden niet beschermen / als dat sonder ons perijckel coste gheschieden / oft deur eenighe andere maniere / t'zij dat het selue heymelijcken / t'zij dattet open-baerlijck ghebeure. Soo wie gheestelijcke personen quetst / oft slaet / bouen de doodt-sonde die hy doet / valt oock inden ban / uyt de H. Kercke verwozpen.

M. Wat is hier noch verboden?

D. Alle schandael oft verargheringhe onses naestens: de welke eerst gheschiedt / met hem tot eenighe sonde te brenghen / oft soecken te brenghen / om hem hier deur te hinderen / oft ons seluen eenigh profijt oft ghenoechte aen te doen. Al-soo sondighen / die pemanden verleyden tot dzonckenschap / oncuyscheydt / ketterije / toouerije / superstitie / oft eenighe andere sonde oft quaedt.

Ten

Ten tweeden / met eenighe sonde te bedrijuen / oft eenigh ander werck / dat eenigh schijnfel van quaedt heeft / sonder eenighe wettighe oorzaecke te doen / deur het welck men weet / oft behoort te weten / dat yemandt oorzaecke nemen sal om in sonde te vallen . Welck schandael wy soo neerstelijck moeten wachten / dat wy (om dat in crancke ende on-vol-maecte menschen te beletten) som-tijds ghehouden zijn / eenighe goede wercken / die ons tot onse saligheydt niet van noode en zijn / achter te laeten: oft immers eenen tijdt upt te stellen.

M. VVaer-om hanght ghy hier by, De werken die ons tot onse saligheydt niet van noode en zijn ?

D. Om dat-men die nimmermeer (om het schandael onses naestens te beletten) en magh achter-laten / oft upt-stellen / als wy daer toe verbonden zijn.

M. VVat verbiedt ons dit ghebodt noch ?

D. Al dat ons tot de veur-genoemde sonden soude moghen verwecken : als / ten eersten / gramscappe : waer deur wy van onsen naesten wraeke begheren . Ten tweeden / haet : waer deur wy hem yet quaedts onbehoorlijcken wenschen oft begheren . Ten derden / nijdt : waer deur wy ons van het quaedt onses naestens verblijden / oft van sijn goedt ende wel-baert bedroeuuen . Ende in de biechte moet-men te kennen gheuen wat quaedt wy hem begeert hebben / ende wat goedt benijdt.

M. VVat vereyscht van ons dit vijfde ghebodt ?

D. Ten eersten / alle Christelijcke sacht-moesdigheydt ende patientie / om te verdraghen het
G
onghes

onghelijck/ dat onsen naesten ons aen-doet / ende blytigheydt om lichtelijck te vergheuen / dat hy teghen ons mis-daen heeft. Ten tweeden / dat wy onsen naesten sullen by-staen / deur aelmoessen / oft andere middelen / nae onse maght / ende sijnen noodt : by-sonder als hy in perijckel is van steruen / oft in eenighe siechte oft andere miserie te vallen / ten zij dat wy hem helpen . Ten derden / dat wy onsen naesten restitueren ende op-rechten de schade die wy hem ghedaen hebben teghen dit ghebodt.

M. V Wat middel hebt-dy , om dit ghebodt te onder-houden ?

D. Onsen naesten aen-sien als kinderen Godts / Gode soo weerd / dat hy-se ghecocht heeft met sijnen eyghenen bloede.

Het seste ghebodt.

M. V Wat verbiedt ons het seste ghebodt ?

D. Alle sozten van oncuyscheydt : soo wel / die gheschieden deur woorden / als deur wercken : ende al-soo wel met sy-seluen / als met eenen anderen.

M. Is alle oncuyscheydt euen groote sonde ?

D. Neen: want ouer-spel / het welck tusschen twee ghehoude personen / oft tusschen een gehoude en een onghehoude gheschiedt / is meerder sonde dan simpele oncuyscheyt die tusschē ongehouwde gebeurt / die malckanderē niet en bestaē / oft die geen belofte van supuerheydt ghedaen en hebben. Ende het selfste wordt oock verstaen in andere specien van oncuyscheydt . Ende hier-om is van noode / dat wy in de biechte te kennen gheuen / van wat staet